

KOMUNA JUNIK

PLANI KOMUNAL PËR EFIÇIENCË TË ENERGJISË 2016 - 2022

PLANI KOMUNAL PËR EFIÇIENCË TË ENERGJISË 2016 - 2022

ANËTARËT E GRUPIT TË PUNËS

GRUPI I PUNËS		
Nr.	Emri dhe Mbiemri	Detyra/ Organizata
1	Zenel Kuçi	Kryesues
2	Hasan Krasniqi	Anëtar-DUMM
3	Hysen Imeri	Anëtar -Drejtorja e Shërbimeve Publike
4	Arian Xhuli	Anëtar-DUMM
5	Demë Ukaj	Anëtar -Drejtorja e Shëndetësisë
6	Artan Krasniqi	Anëtar-Drejtorja e Arsimit
7	Qendrim Knushi	Anëtar- Drejtorja e Administratës
8	Musë Llluni	Anëtar-Koordinator i Keds-it në Junikut

LISTA E SHKURTESAVE

EE	Eficienca e Energjisë
AKEE	Agjencia e Kosovës për Eficiencë të Energjisë
BE	Bashkimi Evropian
KK	Kuvendi Komunal
KEDS	Kompania Kosovare për furnizim dhe distribuim me Energji elektrike
AKEE	Agjencia e Kosovës për Eficiencë të Energjisë
MZHE	Ministria e Zhvillimit Ekonomik
PKEE	Plani i Kosovës për Eficinece të Energjisë
BRE	Burimet e Ripërtërishme të Energjisë
GLN	Gazi i lëngëzuar i naftës
QKMF	Qendrat Kryesore të Mjekësisë Familjare
AMF	Ambulancat e Mjekësisë Familjare

PËRMBAJTJA

PLANI KOMUNAL PËR EFIÇIENCË TË ENERGJISË 2016 - 2020	2
PARATHËNIE	6
1. HYRJE	6
2. PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE	7
2.1. <u>OBJEKTIVAT E PKEE</u>	7
2.2. <u>KORNIZA LIGJORE</u>	8
3.1. <u>STRUKTURA ORGANIZATIVE E KOMUNËS SË JUNIKUT</u>	9
3.2. <u>VIZIONI DHE QËLLIMI</u>	9
3.3 <u>MENAXHIMI I ENERGJISË NË KOMUNË</u>	10
3.4. <u>ÇKA ËSHTË PLANI KOMUNAL PËR EFIÇIENCË TË ENERGJISË</u>	11
4. ANALIZA E KONSUMIT TË ENERGJISË NË KOMUNËN E JUNIKUT	11
4.1. <u>KONSUMUESIT E ENERGJISË FUNDORE</u>	11
4.2. <u>STOKU I NDËRTESAVE NË MENAXHIM TË KOMUNËS SË JUNIKUT</u>	11
4.2.1. <u>REKOMANDIM I PËRGJITHSHEM NË LIDHJE ME STOKUN E NDËRTESAVE PUBLIKE</u>	12
5. ANALIZA E KONSUMIT TË ENERGJISË	13
5.1. <u>SHPËRNDARJA E ENERGJISË SIPAS KONSUMIT</u>	13
5.2. <u>NDËRTESAT E SEKTORIT TË ADMINISTRATËS</u>	14
5.3. <u>NDËRTESAT E SEKTORIT TË ARSIMIT</u>	15
5.4. <u>NDËRTESAT E SEKTORIT TË SHËNDETËSISË</u>	16
5.5. <u>NDËRTESAT E SEKTORIT KULTURËS DHE SPORTIT</u>	17
5.6. <u>KONKLuzion</u>	17
5.7. <u>NDËRTESAT E SEKTORIT REZIDENCIAL</u>	19
5.8. <u>NDRIÇIMI PUBLIK</u>	19
5.8.1. <u>STRUKTURA E NDRIÇIMIT PUBLIK</u>	Error! Bookmark not defined.
5.9. TRANSPORTI	21
6. POTENCIALI PËR EFIÇIENCË TË ENERGJISË	22
6.1. <u>MASAT LEGJISLATIVE DHE ORGANIZATIVE</u>	23
6.2. <u>MASAT TEKNIKE (RENOVIMET NË NDËRTESAT DHE NDRIÇIM PUBLIK)</u> ...	24
6.2.1. <u>POTENCIALI PËR KURSIN NË SEKTORIN E NDËRTESAVE PUBLIKE</u>	25
6.2.3. <u>Potenciali për kursim nga ndriçimi publik</u>	
6.2.4. <u>Potenciali për kursim nga Transporti</u>	26
6.2.5. <u>Kursimi i gjithmbarshëm i energji në Komunen e Junikut</u>	26
6.3. <u>PËRFITIMET SHITESË</u>	26
7.2. <u>Masat EE për t'i implementuar në Ndërtesa</u>	28
7.3. <u>Pershkrimi i projekteve sipas sektoreve - nën aktivitetin 5</u>	29
8. MONITORIMI DHE RAPORTIMI	32

TABELAT DHE FIGURAT

Fig. 2 Shpërndarja e konsumit të energjisë të ndërtësve administrativë	14
Fig. 3 Shpërndarja e konsumit të energjisë të ndërtësve arsimorë	14
Fig. 4 Shpërndarja e konsumit të energjisë në ndërtësve shëndetësorë.....	14
Fig. 5. Konsumi i energjisë për nënsektorin e Administratës e shprehur si konsum specifik (kWh/m ²).....	15
Fig. 6. Konsumi i energjisë për nënsektorin e Arsimit parashkollor shprehur si konsum specifik (kWh/m ²)	16
Tabela 8. Të dhëna mbi ndriçimin publik	20
Table 9. Konsumi i energjisë në transport.....	22
Fig. 15 Parashikimi i kërkesës për energji në Kosovë (ktoe) (2005-2018).....	23
Tabela 10. Masat teknike për reduktimin e konsumit dhe përmirësimin e teknikave të gjenerimit të energjisë	24
Tabela 11 Vlerat e investimit për masat EE.....	25
Tabela 12 Kursimi potencial i energjisë dhe investimet e nevojshme për sektorin e ndërtësve publike.....	25
Tabela 13 Kursimi potencial i energjisë dhe investimet e nevojshme për sektorin e ndërtësve	
Tabela 16 Kursimi i mundshëm i energjisë në tërë sektorët.....	26
Tabela 17 Plani I veprimave-aktiviteteve.....	28
Tabela 18-Përshkrimi i aktiviteteve në sektorin e Administratës	29
Tabela 19-Përshkrimi i aktiviteteve në sektorin e arsimit.....	29
Tabela 20-Përshkrimi i aktiviteteve në sektorin e shëndetësisë.....	30
Tabela 21-Përshkrimi i aktiviteteve në sektorin e kulturës dhe sportit	30
Tabela 22-Përshkrimi i aktiviteteve në ndriçim publik	31
Tabela 23 Ngritje e kapaciteteve për EE	31
Tabela 24 Fushata vetëdijësuese për EE	31

PARATHËNIE

PKEE duhet të miratohet nga autoritetet përkatëse komunale në bashkëpunim me palët e interesuara si partnerët socialë, autoritetet rajonale dhe lokale, shoqatat përkatëse, partnerët teknologjik, bankat, institucionet financiare etj. në mënyrë që të bëhen pjesë e strategjisë komunale në këtë sektor.

Plani Komunal i Eficiences se Energjisë (PKEE) është pjesë thelbësore e pakos së dokumenteve të zhvillimit Komunal. Ai përfshin zhvillimin e komponentëve të përbashkëta në sistemet e ndryshme të energjisë. PKEE është një dokument strategjik, i cili shërben si udhërrëfyes për masat e mëtejme.

Plani Komunal për Eficiencë të Energjisë është hartuar me qëllim të arritjes së caqeve të eficiencës së energjisë. Në Planin aktual Komunal për Eficiencë të Energjisë është dhënë edhe Plani i veprimit i cili përfshinë:

- Masat organizative
- Veprimet/Projektet konkrete të cilat duhet të zbatohen
- Sektorët përkatësisht departamentet përgjegjëse për implementim
- Resurset administrative dhe financiare
- Mënyra e komunikimit dhe bashkëpunimit

Në këtë plan janë përshkruar gjithashtu procedurat për Monitorim dhe Vlerësim të masave për përmirësimin e Eficiencës së Energjisë.

PKEE i Junikut është hartuar në bazë të rezultateve të analizës së gjendjes ekzistuese në lidhje me konsumin e energjisë, me qëllim të identifikimit të fushave të nevojshme për veprim dhe mundësitë për të arritur caqet e kursimit të energjisë nga autoritetet lokale. Në plan përcaktohen masat konkrete për kursim, se bashku me kornizat kohore dhe përgjegjësitë e caktuara, të cilat e zbërthejnë planin në veprime konkrete. Gjatë analizës së gjendjes ekzistuese janë analizuar dhe përshkruar të gjithë sektorët relevant në lidhje me konsumin e energjisë.

PKEE duhet të revidohet çdo vit duke u plotësuar me të dhënat e reja dhe duke iu përshtatur nevojave dhe rrethanave aktuale në komunë.

1. HYRJE

Plani Komunal i Veprimit për Eficiencën e Energjisë për Komunën e Junikut synon:

- Përkrahjen e menaxhimit në nivel lokal të burimeve të energjisë dhe propozimin e mënyrave për shfrytëzimin racional të burimeve të tilla.
- Njëpërmjet vlerësimit të gjendjes së konsumit të energjisë në Komunë, dhe analizës së të dhënave përkatëse të propozoj masat e përmirësimit të eficiencës së energjisë në Stokun e Ndërtesave të menaxhuara nga komuna dhe sektorët tjerë që kanë ndikim në konsumin e përgjithshëm të energjisë në nivel Komunal.
- Sigurimin e mbështetjes dhe ofrimin e këshillave rreth ndërtimit të kapaciteteve Komunale që do të merrnin përsipër planifikimin e politikave komunal energetike respektivisht politikave të përmirësimit të eficiencës së energjisë në nivel lokal.

2. PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE

Plani Komunal i Eficiencës së Energjisë (PKEE) tashmë paraqet një obligim ligjor për autoritetet Komunale. Nisur nga kjo dhe nga interesi i pakontestueshëm i Komunës, udhëheqja komunale e Komunës së Junikut ka vendosur ta përkrah hartimin e tij. Në këtë kontekst, formimi i zyrës Komunale për Energji ose së paku formimi i Ekipit Komunal për Eficiencë të Energjisë me qëllim të angazhimit profesional rreth hartimit dhe zbatimit të PKEE, paraqet një imperativ kohe që do adresuar menjëherë.

Në bazë të analizës së stokut të ndërtesave dhe analiza e ndriçimit publik, rezultojnë se potenciali për kursim të energjisë në Komunën e Junikut është si vijon:

Tab. 1

Ndërtesat	Kursim kWh/vit	Investimi/euro
Ndërtesat publike	126,556.66	228,415.50
Ndriçimi publik	87848.2	75,680.00
Totali	214,404.86	304,095.50

Bazuar në analizat e të dhënave, kemi këtë përmbledhje të përgjithshme në tab. 1, pra me zbatimin e masave të Eficiencës së Energjisë në të gjitha ndërtesat publike në sektorin e Arsimit, Administratës, Shëndetësisë dhe Kulturës investimi është rreth **228,415.50euro**, ndërsa kthimi i përafërt i investimit është **7.2/vite**, ndërsa në ndriçim publik investimi do të jetë **75,680.00euro** kurse kthimi i investimit **4.1/vite**, këto të dhëna janë të përafërta, për të qenë me të sakta rekomandohet që të bëhet auditimi i energjisë.

2.1. OBJEKTIVAT E PKEE

Objektivat e përgjithshëm të PKEE-së janë reduktimi i konsumit të energjisë në Stokun e Ndërtesave, Transport dhe Ndriçim publik me qëllim të zvogëlimit të ngarkesës së buxhetit komunal të ndarë për mbulimin e kostos së shërbimeve energjetike. Një reduktim i tillë i kostos për konsumin e energjisë do të mund të rezultonte në funksionimin më të mirë të shërbimeve komunale në përgjithësi dhe në rritjen e investimeve në fushën e energjisë dhe fushat tjera të rëndësishme për Komunën.. Në mënyrë më specifike, PKEE pritet të ketë ndikim në :

- Përmirësimin e shërbimeve komunale.
- Reduktimin e kostove të energjisë në buxhetin komunal.
- Renovimin e sistemeve të energjisë dhe ndërtesave.
- Përmirësimin e kushteve sanitare dhe rritjen e produktivitetit.
- Ngritjen e vetëdijes për kursimin e energjisë të vendimmarrësit, operatorët, dhe përdoruesit e fundit.
- Reduktimin e emetimeve të dëmshme nga përdorimi i burimeve të energjisë;

2.2. KORNIZA LIGJORE

Masat e parashikuara në PKEE janë në përputhje me ligjet aktuale për energjinë, Planin e Veprimit Mjedisor dhe me rregulloret komunale p.sh. me:

1. Ligjin për Energjisë (03/L-184). Ky ligj përcakton çart rolin e qeverisjes lokale, i cili në nenin 6.1 shkruan: Organet e qeverisjes lokale duhet që në dokumentet e tyre zhvillimore të planifikojnë nevojat dhe mënyrën e furnizimit me energji dhe ato dokumente t'i harmonizojnë me Strategjinë e Energjisë,

2. Programin për Zbatimin e Strategjisë dhe balanceve të energjisë,

3. Ligjin për Eficiencën e Energjisë (Nr. 04/L-016). Ky ligj përcakton përgjegjësitë e reja që do të kenë komunat në të ardhmen e afërt në lidhje me menaxhimin e energjisë dhe ujit dhe çështjet e lidhura me ato. Sipas këtij ligji, institucionet arsimore, të shëndetit publik, shërbimit social dhe të tjera së bashku me veprimet e mbrojtjes mjedisore, do të jenë nën bashkëpërgjegjësinë e qeverisjes lokale dhe qendrore. Gjithashtu, komuna është përgjegjëse për projektimin dhe implementimin e politikave rajonale, e cila është një atribut i rëndësishëm në lidhje me politikat energjetike.

4. Direktivat Evropiane 2010/31/EU. Kërkesat primare të kësaj Direktive janë:

- Përcaktimi i kornizës së përgjithshme për metodologjinë e kalkulimit të performancës energjetike të ndërtesave,
- Zbatimi i kërkesave minimale në lidhje me performancën energjetike të ndërtesave të reja dhe të atyre në rindërtimi,
- Zbatimi e certifikimit të detyrueshëm energjetik të ndërtesave, dhe
- Zbatimi e një inspektimi të rregullt të sistemeve të ngrohjes dhe ftohjes.

3. PËRSHKRIMI I KOMUNËS SË JUNIKUT

Historia gjeografike

Në kaptinën e historikut Juniku paraqet një vendbanim të lashtë ilir. Emërtimi “Judiko” e gjejmë të Ptolemeu (87-150), në veprën e tij “Gjeographia”, që e mbështesin edhe shumë historian, arkeolog, gjeograf etj. Emërtimi i këtij fshati, rrëzë Alpeve Shqiptare rrjedhë nga fjala latine:

Judico- avi, atum, are - që do të thotë” me gjaku” .Junetio-onis - që do të thotë “ bashkim, lidhje”. Unus, a unum - që do të thotë “ vend i jashtëzakonshëm, i veçantë, i pashoq”.

Gjatë viteve 1918 – 1924 Juniku ka qenë Zonë Nutrale - Qeveria e Kuvendit të Junikut (e mbrojtur nga Liga e Kombeve).

Në Vitet 1941 – 1945 Juniku ka qenë Komunë në Prefekturën e Pejës, ndërsa gjatë viteve 1945-1960 Juniku ekziston si Komunë. Më 22 korrik 2005, nënshkruhet Urdhëresa Administrative e UNMIK- ut Nr.2005/11 për themelimin e pesë Pilot Njësive Komunale përfshirë edhe Junikun. Ndërsa certifikohet si Komunë me 13 Gusht 2008. Trashëgimia kulturore e Junikut lidhet shumë me zhvillimin historik të tij. Dëshmi të kësaj janë materialet arkeologjike të zbuluara tek vendbanimi ilir i quajtur “Gradina”, vendbanim ky që ndodhet në grykën e Erenikut, në grykën e majës së Gjeravicës, gjurmë të cilit ekzistojnë edhe sot. Në periudhën e feudalizmit, Juniku paraqitet si një qendër e rëndësishme e pazarit. Në atë periudhë ndërtohet Xhamia e Qokut dhe xhamia në lagjen Tregovishtë që edhe sot paraqesin objekte me vlera të rëndësishme kulturo-historike.

Pozita gjeografike e Junikut, karakteristikat topografike dhe veçoritë natyrore përveç që e lidhin komunën e Junikut me ato fqinje, paraqesin njëherit edhe fusha me interes të përbashkët dhe mundësi për bashkëpunim ndër komunal dhe ndërkufitar.

Juniku ndodhet në pjesën perëndimore të Kosovës, pranë Alpeve Shqiptare. Ka territor me sipërfaqe prej 77.77 km² dhe shtrihet në gjerësi gjeografike prej 42° e 22' dhe gjatësi gjeografike prej 20°26'. Ka pozitë të përshtatshme gjeografike sepse shtrihet deri në veri-

perëndim të fushës së Dukagjinit, përballë grykës së lumit Erenik, i cili buron nga Liqejtë e Gjeravicës dhe dredhon nëpër luginat e Alpeve Shqiptare. Territori i komunës së Junikut shtrihet deri në veriperëndim të fushës së Dukagjinit, dhe kufizohet me komunën e Deçanit, komunën e Gjakovës, Republikën e Shqipërisë dhe Republikën e Malit të Zi.

Ka klimë kontinentale por me disa tipare mesdhetare. Kjo klimë është e përshtatshme për kultivimin e kulturave të ndryshme bujqësore. Lumenjtë dhe sipërfaqet ujore: Lumi Erenik është më i madhi dhe më i rëndësishmi i rajonit, i cili shërben gjithashtu si burim uji edhe për vaditjen e fushës së Junikut. Ereniku buron nga liqeje e Gjeravicës. Ujërat që rrjedhin përkatësisht vijnë nga kurorat e maleve, nga gropa e Erenikut dhe nga Bjeshkët e Nemuna, formojnë rrjedhat sipërfaqësore të ujërave.

Zona të veçanta në komunën e Junikut janë: Kullat e Dukagjinit dhe kalimet kufitare ((Prush e Qafë Morinë);

Fig. 1.

Komuna e Junikut në bazë të regjistrimit të fundit (viti 2011) të bërë nga Enti Statistikor i Kosovës ka këtë strukturë të popullsisë:

Tabela2.Komunitetet që jetojnë në Komunën e Junikut

Zona	Nr.i banorëve	Meshkuj	Femra	Shqiptar	Serb	Turq	Boshnjak	Rom	Ashkali	Egjiptian	Të tjerë.
Zona rurale dhe urbane	6,084	2,995	3,089	6,069	-	-	-	-	-	-	4
Komuna e Junikut	6,084	2,995	3,089	6,069	-	-	-	-	-	-	4

3.1. STRUKTURA ORGANIZATIVE E KOMUNËS SË JUNIKUT

Kuvendi i Komunës është organi legjislativ i komunës, i cili ushtron funksionet e qeverisjes lokale të përcaktuara me rregullore dhe statut. Kuvendi Komunal është i përbërë nga 15 anëtar. Administrata komunale është organ i kuvendit komunal dhe zbaton vendimet e kuvendit. Administrata Komunale është përgjegjëse për implementimin e të gjitha detyrave ekzekutive të caktuara me statut dhe me aktet e tjera normative.

Shërbimet e Komunës së Junikut te qytetarët janë të ndryshme dhe të shumta, duke filluar nga rregullimi i dokumenteve të statusit civil deri në projektet kapitale.

3.2. VIZIONI DHE QËLLIMI

Vizioni i Komunës për një periudhë disa vjeçare ka përmesuar dukshëm shërbimet e komunale, pa ashtu edhe rritjen e efikasitetit të energjisë në ndriçimin e rrugëve të qytetit dhe ndërtesat komunale në përpjekje për të siguruar një ekonomi të mirë, ambient të brendshëm komfort në ndërtesa, konsumin e ulur të energjisë dhe rritjen e mjedisit.

Për të arritur qëllimin e Komunës, ekipi i Efikasitetit të Energjisë do të punojë në ardhurimin e të dhënave të mëdha për konsum të energjisë, ujit dhe ngrohjes në çdo ndërtesë komunale, duke krijuar mundësinë e klasifikimit të ndërtesave me prioritet për tu rinovuar. Për të arritur qëllimet e veta, Komuna e Junikut do të kontrakttojë auditor të energjisë për të kryer auditimet e energjisë së ndërtesave. Për të financuar projektet e efikasitetit të energjisë, Komuna e Junikut do të angazhohet në mbledhjen e fondeve duke përdorur mekanizma të ndryshëm financiar vendor dhe ndërkombëtar.

Për implementimin e PKEE-së, është e nevojshme planifikimi i një fondi në buxhetin e vitit të ardhshëm me qëllim specifik të implementimit të projekteve për përmirësimin e efikasitetit të energjisë dhe përdorimin e energjisë së ripërtëritshme, duke përfshirë jo vetëm investimet e veçanta, por edhe fushatat e vetëdijesimit në lidhje me shfrytëzimin racional të energjisë. Përveç tërë këtij spektri të aktiviteteve që duhet të ndërmerren, Trajnimi i Ekipit të Efikasitetit të Energjisë në komunë është gjithashtu shumë i rëndësishëm.

3.3 MENAXHIMI I ENERGJISË NË KOMUNË

Përgjegjësitë e komunës në lidhje me qytetarët dhe shërbimet ndaj tyre janë të shumta. Komuna është përgjegjëse për mbarrëvajtjen e administratës komunale, mbarrëvajtjen e arsimit parafillor, fillor, të mesëm të ulët dhe të mesëm të lartë; komuna ka përgjegjësi për nivelin primar shëndetësor. Gjithashtu në lëminë e infrastrukturës komuna ofron mirëmbajtjen e vazhdueshme për ndriçimin e rrugëve nën konditat e rritjes së vazhdueshme të segmenteve të ndriçuara.

Në formë të përgjithshme, komuna është përgjegjëse për ngrohjen, ndriçimin, pajisjet specifike dhe administrative, ujin e ngrohtë të gjitha ndërtesave shëndetësore primare, ndërtesave shkollë, ndërtesave administrative, kulturore dhe sportive në territorin e saj.

Spektori i banimit është mjaft i ndjeshëm dhe vital për komunën, por, kompetencat komunale nuk depërtojnë deri tek menaxhimi i energjisë në këto ndërtesa. Përgjegjësi për ofrimin e shërbimeve të energjisë elektrike është kompania e distribuimit të energjisë elektrike KEDS.

Pasi që kërkesa e energjisë elektrike për vitet e ardhshme është vlerësuar të rritet me një normë prej 5 - 6 % në vit, është e qartë se në të ardhmen e afërt duhet të ketë kapacitete të reja gjeneruese, të cilat duhet të jenë kryesisht termike. MZHE dhe AKEE gjithashtu, të mbështetura nga BE-ja, po punojnë fuqishëm për të promovuar dy aspektet kryesore të zhvillimit të qëndrueshëm në fushën e energjisë: promovimin e BRE-ve dhe promovimin e EE-së.

Spektori i ndërtesave publike dhe atyre familjare është një nga nën-sektorët më të rëndësishëm të konsumit të energjisë në Komunën e Junikut. Rëndësia e tij është nga fakti që ky sektor konsumon sasi të mëdha të energjisë elektrike dhe të lëndëve djegëse-dru zjarri.

Tani për tani, popullsia e Komunës së Junikut ka përdorur në maksimum dru zjarrin për ngrohje. Aktualisht ngarkesa e energjisë elektrike në rrjetet lokale është shumë e lartë në zonat e Komunës së Junikut, edhe pse lënda djegëse-dru zjarri është një nga burimet kryesore për ngrohje dhe gatim për familje në shumicën e zonave rurale dhe urbane në këtë regjion. Si rezultat, ekziston një mospërputhje e dukshme në mes kërkesës dhe furnizimit, e cila çon në ndërprerje të shpeshta të energjisë elektrike, dhe konsumin në rritje të lëndës djegëse dru.

3.4. ÇKA ËSHTË PLANI KOMUNAL PËR EFIÇIENCË TË ENERGJISË

PKEE 2015-2020 për zhvillim të qëndrueshëm të qytetit/komunës është dokumenti bazë i zhvilluar mbi bazën e treguesve të grumbulluar të energjisë për vitin referent i cili identifikon dhe jep udhëzime të sakta dhe të qarta për zbatimin e projekteve dhe të masave të eficiencës së energjisë dhe energjisë së rinovueshme në nivel lokal, të cilat do të rezultojnë në ngritjen e cilësisë së infrastrukturës në Arsim, Shëndetësi, Shërbime, transport dhe do të ndikojnë në zhvillim ekonomik të përgjithshëm si dhe do të kontribuojnë në reduktim të emetimeve të CO₂.

4. ANALIZA E KONSUMIT TË ENERGJISË NË KOMUNËN E JUNIKUT

Në lidhje me konsumin e energjisë në komunën e Junikut deri më tani nuk janë kryer studime apo përmbledhje të dhënave gjithëpërfshirëse në lidhje me nivelin e energjisë së konsumuar varësisht nga lloji i energjisë dhe sektorët përkatës. Në komunë nuk ekziston zyra për energji apo edhe menaxher i energjisë me detyrë të vetme hartimit e planeve dhe projekteve për kursimin e energjisë, por ka vetëm koordinator për energji i cili krahas detyrave tjera të përcaktuara me rregulloren e vendit të punës është ngarkuar edhe me detyrat mbi EE.

Energjia elektrike e konsumuar në komunën e Junikut është ekskluzivisht e furnizuar nga rrjeti shpërndarës 0.4KV të menaxhuar nga distributori KEDS. Ndriçimi i rrugëve është tërësisht i kyçur në rrjetin ekzistues elektrik dhe nuk ka trupa ndriçues të lidhur me burime të ripërtëritshme.

Ndërtesat komunale në shumicën e rasteve ngrohen me anë të kaldajave të tyre vetjake për ngrohje të cilat përdorin kryesisht drurin, derivatet e naftës dhe thëngjillin si lëndë për djegie apo edhe energjinë elektrike.

Ndërtesat rezidenciale përdorin drurin dhe thëngjillin si lëndë për djegie por edhe energjinë elektrike. Aktualisht nuk ka sistem të gazit të instaluar në forma rrjeti komunal dhe as lokal në ndërtesa, si dhe nuk ka burime alternative për prodhimin e energjisë nga burimet e rinovueshme.

4.1. KONSUMUESIT E ENERGJISË FUNDORË

Si konsumues të energjisë fundore në komunën e Junikut janë identifikuar:

- Ndërtesat komunale (në pronësi të komunës)
- Ndërtesat terciare (jo në pronësi të komunës)
- Ndërtesat rezidenciale,
- Ndriçimi publik,
- Transporti

Meqenëse për ndërtesat terciare jo në pronësi të komunës (gjykata, policia, etj) komuna nuk ka përgjegjësi për pagesën e konsumit të energjisë apo edhe mirëmbajtjen e tyre, konsumi i energjisë në këto ndërtesa nuk është marrë në konsideromë gjatë hartimit të PKEE.

4.2. STOKU I NDËRTESAVE NË MENAXHIM TË KOMUNËS SË JUNIKUT

Komuna e Junikut sikurse edhe komunat tjera në territorin e Republikës së Kosovës ka një stok të ndërtesave karakteristike për periudhën e ndërtimit.

Bazuar në studimin e BB "Studimi i Kosovës për ngrohje, varësisht nga viti i ndërtimit,

ndërtesat në Kosovë mund të klasifikohen në këto periudha të ndërtimit:

Periudha 1: Ndërtesat e ndërtuara deri në vitin 1959. Parimisht periudha e ish RFJ-së

Kjo periudhë përfshinë stokun e ndërtesave të ndërtuara para vitit 1959. Këto ndërtesa janë karakterizuar me mure të trasha të ndërtuara me tulla të ngurta, dritare të dyfishta, dysheme nga druri pa izolim termik dhe tavanet me trer të përbërë nga druri.

Periudha 2: Ndërtesat e ndërtuara gjatë viteve 1960 dhe 1998

Ndërtesat publike të ndërtuara përgjatë viteve 1960-1979 karakterizohen me strukturë të re skeletore të përforuara me beton. Muret janë zakonisht 25 deri në 30 cm të trasha me hapje më të mëdha, qelqi është përdorë në masë të madhe në krahësim me masën e plotë. Struktura e ndërtimit të banesave shumëkatëshe gjatë kësaj periudhe ka bërë prezantimin e parafabrikimit të paneleve, në këtë sektor të ndërtimit por nuk është se janë aplikuar në një masë të gjerë. Blloqet e zbrazura ishin elementi më i zakonshëm për ndërtim. Izolimi termik nuk është aplikuar edhe kur janë dizajnuar ato. Gjatë viteve të 80-ta me futjen e kodit të ri JUS i cili kërkon $U (vlerën) < 1.25 \text{ W/m}^2\text{K}$, filloj aplikimi mureve kompakte/të përbëra. Këto ndërtesa janë ndërtuar kryesisht në çdo qytet në Kosovë në formë të shkollave, qendrave shëndetësore familjare, Kopshtet e fëmijëve, Administrata etj. Ato karakterizohen me dritare të mëdha që shtrihen nga 1/2 e fasadës të ndërtesave, kulme të sheshtë dhe fasada të pa izoluar. Sa i përket EE, këto ndërtesa janë konsumues të mëdhenj të energjisë për shkak të raportit të madh qelq/mur, urave termike, mbështjellësi i pa izoluar etj. Në anën tjetër në këto ndërtesa ekziston një potencial i madh për kursim të energjisë dhe sa herë që të jetë e mundur gjatë zbatimit të EE – masa e xhamit duhet të reduktohet dhe zëvendësohet me mure të izoluar.

Periudha 3: Ndërtesat e ndërtuara gjatë vitit 1999 - 2001. Gjendja Emergjente e periudhës së pasluftës

Periudha emergjente ose periudha e pas luftës e kishte si prioritet strehimin. Rinovimet e Periudhës emergjente në Kosovë u zhvilluan në mënyrë jo profesionale dhe me materiale të cilësisë tejet të dobët. Muret ishin lënë të pa izoluar ndërsa izolimin termik ishte instaluar vetëm në tavane të reja për shkak se ajo ishte më pak e shtrenjtë se sa ndërtimi i qatave të reja. Mirëpo ka raste në të cilat as tavani nuk është izoluar. Dritaret gjatë periudhës Emergjente janë prodhuar nga druri i lagësht te cilat menjëherë pas montimit që në vitin e parë janë plasaritur për shkak të cilësisë së dobët. Aktualisht, këto dritare nuk mbyllen siç duhet dhe era depërton përtej tyre. Dyshemetë gjatë kësaj periudhe ishin të mbuluara vetëm me dërrasa druri të cilat janë kalbur gjatë viteve të para të instalimit. Në mënyrë që të zgjatet cikli i tyre i jetës, personeli i kishte lyer këto dysheme me vaj motorik. Një veprim i tillë nuk është i ligjshëm dhe është i rrezikshëm për shëndetin, por që ishte një domosdoshmëri deri në rinovimin e ardhshëm.

Periudha 4: Ndërtesat e ndërtuara pas vitit 2002. Fundi i periudhës emergjente deri në vitet e fundit

Kjo periudhë përfshinë ndërtesat e reja të ndërtuara nga viti 2003 deri në ditët e sotme. Masat e izolimit termik janë zbatuar pothuajse në të gjitha ndërtesat publike të ndërtuara gjatë kësaj periudhe. Megjithatë, sektori rezidencial ka pasur specifika të ndryshme në lidhje me kursimin e energjisë; banesat shumëkatëshe janë ndërtuar në përputhje me standardet shtetërore, ndërsa shumica e shtëpive individuale nuk i zbatojnë masat e kursimit të energjisë.

4.2.1. REKOMANDIM I PËRGJITHSHËM NË LIDHJE ME STOKUN E NDËRTESAVE PUBLIKE

Stoku ekzistues i ndërtesave publike është në kushte jo të mire sa i përket termoizolimit, si pasojë të gjitha institucionet energjetike të angazhuara në kursimet e energjisë duhet të kenë këtë çështje si problem parcial siç është përshkruar në Strategjinë e Energjisë së Kosovës dhe Plani Nacional i Kosovës për Eficiencën e Energjisë.

Përmirësimi i stokut ekzistues të ndërtesave nga këndvështrimi termoizolues dhe ndërtimi i ndërtesave të reja publike duke u bazuar në kodin e ri energjetik (që është draftuar nga Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor në bashkëpunim me MZHE, MTL, UP etj. në Kosovë) do të mundësoj kursimin e burimeve të energjisë që përdoren për ngrohje dhe ftohje. Në anën tjetër, kursimi i energjisë i cili rezulton si pasojë e instalimit të izolimit termik do të mundësoj përdorimin e burimeve më të pakta të energjisë për të përmbushur nevojat e ngrohjes.

5. ANALIZA E KONSUMIT TË ENERGJISË

Shpenzuesit kryesor të energjisë të identifikuar në komunën e Junikut janë:

- Sektori i ndërtesave komunale publike me këto lloje të ndërtesave/objekteve
 - Administrative
 - Arsimore
 - Shëndetësore
 - Kulturore-sportive
- Sektori i ndërtesave rezidenciale
- Sektori i ndriçimit publik
- Sektori i transportit

Ndarja në këto kategori është bërë për të siguruar një pasqyrë më të mirë dhe më të saktë të konsumit aktual të ngrohjes dhe energjisë elektrike në objektet në pronësi të komunës. Të dhënat e grumbulluara, në sektorët e ndërtesave në pronësi të komunës janë paraqitur me parametrat e mëposhtëm:

- Informata të përgjithshme në lidhje me sektorin përkatës;
- Sipërfaqja e përgjithshme e sektorit (m²);
- Numri i objekteve për sektor;
- Konsumi i përgjithshëm i energjisë elektrike dhe termike për sektor (kWh);
- Konsumi specifik i energjisë elektrike dhe termike për sektorin (kWh/m²);
- Konsumi i përgjithshëm i drurit (m³);
- Konsumi i përgjithshëm i mazutit, naftës (l);

Duhet theksuar se të gjitha të dhënat e analizuar për analizën e konsumit të energjisë, janë siguruar nga departamentet përkatëse administrative, dhe janë plotësisht të besueshme dhe të sakta.

5.1. SHPËRNDARJA E ENERGJISË SIPAS KONSUMIT

Sipas MZHE¹ shpërndarja e konsumit të energjisë është e ndryshme për lloje të ndryshme të ndërtesave publike. Të gjeturat nga studimi i kryer në vitin 2012 janë dhënë me anë të figurave

¹MZHE, Studimi mbi shpërndarjen e konsumit të energjisë në sektorin e shërbimeve

më poshtë dhe mund të shërbejnë si bazë për investimet e ardhshme në lidhje me reduktimin e konsumit të energjisë varësisht se ku është kërkesa më e madhe.

a) Administrata

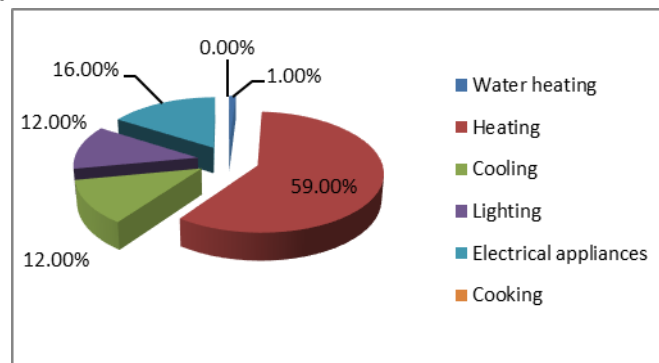

Fig. 1 Shpërndarja e konsumit të energjisë në ndërtësat administrative

b) Arsimi

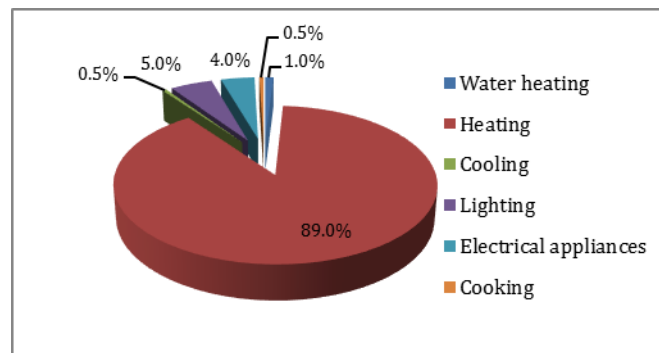

Fig. 2 Shpërndarja e konsumit të energjisë në ndërtësat arsimore

c) Shëndetësia

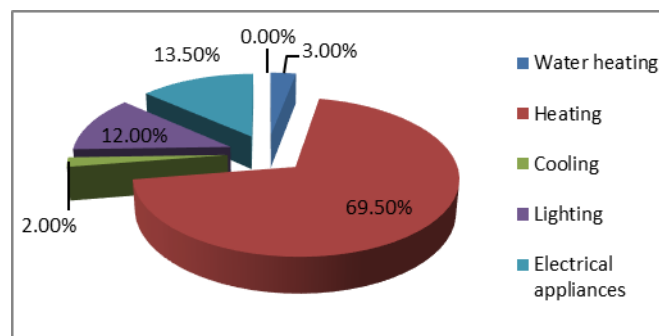

Fig. 4 Shpërndarja e konsumit të energjisë në ndërtësat shëndetësore

5.2. NDËRTESAT E SEKTORIT TË ADMINISTRATËS

Bazuar në të dhënat zyrtare që janë siguruar nga zyrtarët e komunës të Junikut, janë bërë analizat e konsumit të energjisë. Në analiza janë përfshirë të gjitha ndërtësat komunale me funksion administrativ dhe shprehur si konsum specifik (kWh/m²/vit).

Tabela1. Konsumi i energjisë në objekte të administratës

Bazuar në të dhënat mbi konsumin e energjisë në sektorin e Administratës, konsumi total i energjisë së këtyre 3 objekteve është **70.478 kWh/vit**, energji termike ndërsa konsumi i energjisë elektrike është **100,491 kWh/vit** dhe konsumi specifik është **53 [kWh/ m²/vit]**

Në lidhje me konsumin e energjisë në sektorin e administratës e analizuar bie në sy konsumi i lartë në " Bashkësia Lokale " e cila edhe pse disponon në vete **130 m²** që vërehet konsumi specifik **194 [kWh/ m²/vit]**, shumë i lartë në krahasim me hapësirat për ngrohje dhe standardet

Ndertesë Administrative	Hap. e Ngr.m2	Konsumi i lëndës djegëse për ngrohje të hapësirave në (kWh/vit)	Konsumi i energjisë elektrike (kWh /vit)	Konsumi specifik [kWh/ m2/vit]
Objekti përballë teqes Helvetije	209	-	2,998	14
Qendra për punë sociale	130	70.478	25,171	194
Objekti i Komunës së Junikut	1,549	-	72,323	47
Totali	1,888	70.478	100,491	53

e konsumit të energjisë specifike që është **110[kWh/ m²/vit]**, për këtë lloj të ndërtesës, kjo ndodhë për shkak të nivelit shumë të ultë të efijencës së ndërtesës, prandaj duhet që të bëhet aditimi i energjisë.

5.3. NDËRTHESAT E SEKTORIT TË ARSIMIT

Nga të dhënat zyrtare, janë analizuar dhe kemi nxjerrur konsumin e energjisë për secilin objekt veç e veç po ashtu edhe konsumin specifik të energjisë. Në analiza janë përfshirë të gjitha ndërtesat komunale me funksion të Arsimit.

Tabela3. Analiza e konsumit të energjisë për objektet në sektorin e Arsimit

Nr	Ndërtesat e arsimit	Hap. ngrohje/m2	Konsumi i energjisë për ngrohje të hapësirave kWh/vit	Konsumi i energjisë i energjisë elektrike kWh /vit	Konsumi specifik [kWh/ m2/vit]
----	---------------------	-----------------	---	--	--------------------------------

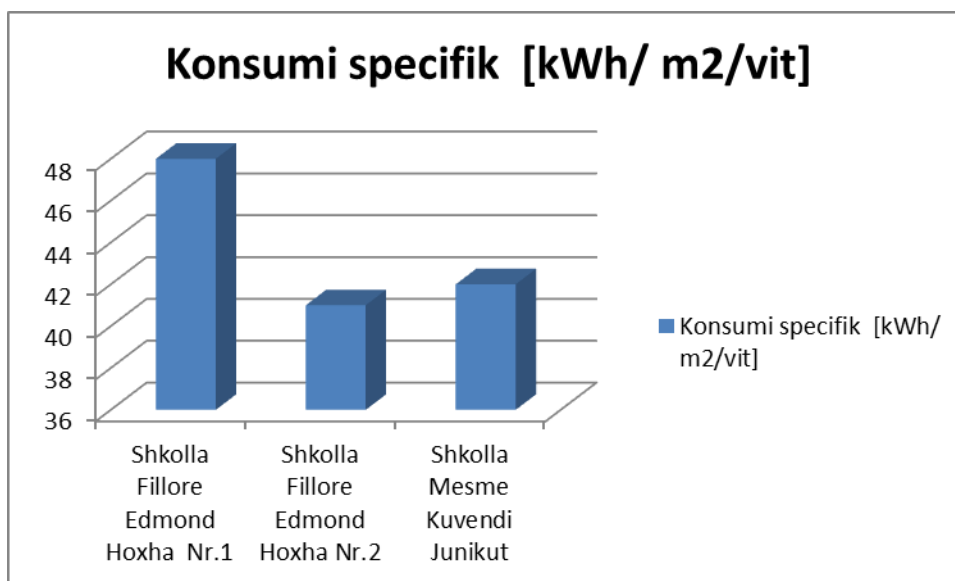
1	Shkolla fillore dhe e mesme e ulët “Edmond Hoxha” objekti Nr.1	1,260	47,383	12,608	48
2	Shkolla fillore dhe e mesme e ulët “Edmond Hoxha” objekti Nr.2	1,260	47,381	4,645	41
3	Gjimnazi “Kuvendi i Junikut”	1,630	54,152	13,701	42
Totali		4,150	148,916	30,954	43

Bazuar në të dhënat mbi konsumin e energjisë në sektorin e arsimit, konsumi total i energjisë së këtyre 29 objekteve për ngrohje është **148,916kWh/vit**, ndërsa konsumi i energjisë elektrike është **155.54 kWh/vit**, ndërsa konsumi mesatar specifik është **43 [kWh/ m²/vit]**

Në lidhje me konsumin e energjisë në shkollat e analizuara bie në sy konsumi specifik i ulet në të gjitha shkollat, gjë që mungon konfori në këto shkolla dhe rekomandohet të bëhet aditimi i energjisë në këto shkolla në mënyrë që të jetë një pasqyrë më e qartë për zbatimin e masave për EE.

Konsumi specifik në vit i objekteve të sektorit të arsimit në Komunën e Junikut është prezantuar në fig.6 vijuese:

Fig. 3. Konsumi i energjisë për nënsektorin e Arsimit shprehur si konsum specifik (kWh/m²/vit)

5.4. NDËRTESAT E SEKTORIT TË SHËNDETËSISË

Në analizën e konsumit të energjisë janë përfshirë të gjitha ndërtesat e shëndetësisë të komunës së Junikut. Konsumi i energjisë i ndërtesave përkatëse të këtij sektori është dhënë në tabelën e më poshtme:

Tabela 4. Analizën e konsumit të energjisë në ndërtesat e sektorit të shëndetësisë

Nr.	Ndertesat e Shendetsis	Hap. ngrohje/m2	Konsumi i energjisë termale për ngrohje të hapësirave kWh/vit	Konsumi i energjisë elektrike kWh /vit	Konsumi specifik [kWh/ m2/vit]
1	Qendra e Mjeksisë Familjare	960	58,735	18,170	92.20
Totali		960	58,735	18,170	92.20

Bazuar ne të dhënat zyrtare mbi konsumin e energjisë termike dhe elektrike këto objekte si tërësi konsumojnë **58,735kWh/vit** energji termike, **18,170kWh/vit**, energji elektrike dhe karakterizohen me një konsum specifik të energjisë elektrike dhe asaj termike në nivelin prej **92.20 kWh/m2/vit**.

Bazuar ne konsumin specifik ne sektori shëndetësisë ne përgjithësi duket ne gjendje te mir, por megjithë ate duhet te behet aditimi i energjise.

5.5. NDËRTESAT E SEKTORIT KULTURËS DHE SPORTIT

Në analizën e konsumit të energjisë është marrë ndërtesa e Qendrës Palestrave te Sportit në komunës e Junikut dhe Bibloteka, konsumi i energjisë për keto ndertësa, i nxjerrë nga analizat, është prezantuar në tabelën e mëposhtme:

Tabela 5. Konsumi i energjisë në sektorin e ndërtesave te kulturës – sportit

Nr.	Ndertesat e Kultures	Hap. ngrohje/m2	Konsumi i energjisë për ngrohje të hapësirave kWh/vit	Konsumi i energjisë i energjise elektrike kWh /vit	Konsumi specifik [kWh/ m2/vit]
1	Qendra Rajonale për Turizem	300	-	4,254	14
2	Bibloteka DinMehmeti	300	-	3625	12
Totali		600	-	4,254	7.09

Ne sektorin e kultures kemi konsumin specifik shum te vogel, gje qe mungon konfori ne keto ndertesa, rekomandohet qe te shokohet nga eksperte e aditimit te energjise ne menyra qe te shikohet per hapat e me tutjeshum.

5.6. KONKLUZION

Stoku i ndertesave ne Komunen e Junikut eshte 10 ndërtesa, këto ndërtesa shfrytëzohen për shërbime administrative, edukative dhe shëndetësore. Ndërtesat më të vjetra janë ndërtuar gjatë vitit 1948, të fundit në 2012.

Konsumi total i energjisë për stokun e ndërtesave publike në Junikut është 0.03 ktoe.

Në këto ndërtesa përdoren burime të ndryshme të energjisë. Burimet e energjisë që përdoren në Junikut janë llogaritur si konsum vjetor në vitin 2013:

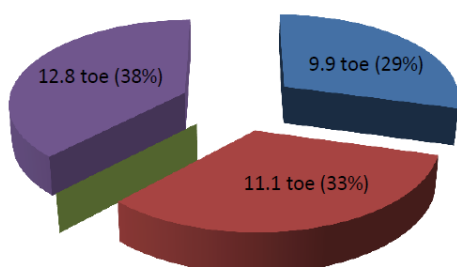
- Energjia elektrike: 9.9 toe
- Nafta: 11.1 toe
- GLN: 0 toe

- Dru : 12.8 toe
- Thengjill: 0 toe

Skica 16– Burimet e energjisë për komunën e junikut në toe (%)

Analizat e konsumit të energjisë janë bërë bazuar në nivelin e konsumit të energjisë në toe, më tej kemi analizuar konsumin specifik.

Komuna e Junikut	≤ 20 toe	20 - 50 toe	> 50 toe
Nr. i ndërtesave	10	0	0

Komuna e Junikut	≤ 150 kWh/m2	150 - 300 kWh/m2	> 300 kWh/m2
Nr. i ndërtesave	9	1	0

	2011	2013	Difference (%)
Sipërfaqja (m2)	4,381	7,879	Konsumi specifik më i lartë në 2011:
Energjia totale (ktoe)	0.04	0.03	
Konsumi specifik (kWh/m2)	94	50	
Nr. total i ndërtesave	8	10	
			89%

Numri total i ndërtesave është rritur.

Një ndryshim pothuajse 90% i konsumit specifik rrjedh nga fakti që vlerat për konsumin e drurit të marra në 2012 kanë qenë më të larta. Për shembull për shkollën fillore "Edmond Hoxha", konsumi i drurit në 2012 është 124 m³, ndërsa në 2013 për të njejtën shkollë konsumi i drurit është raportuar 35m³. Mund të supozohet se gjatë vitit 2013 shkollat dhe ndërtesat tjera në Junikut janë ngrohur me energji elektrike.

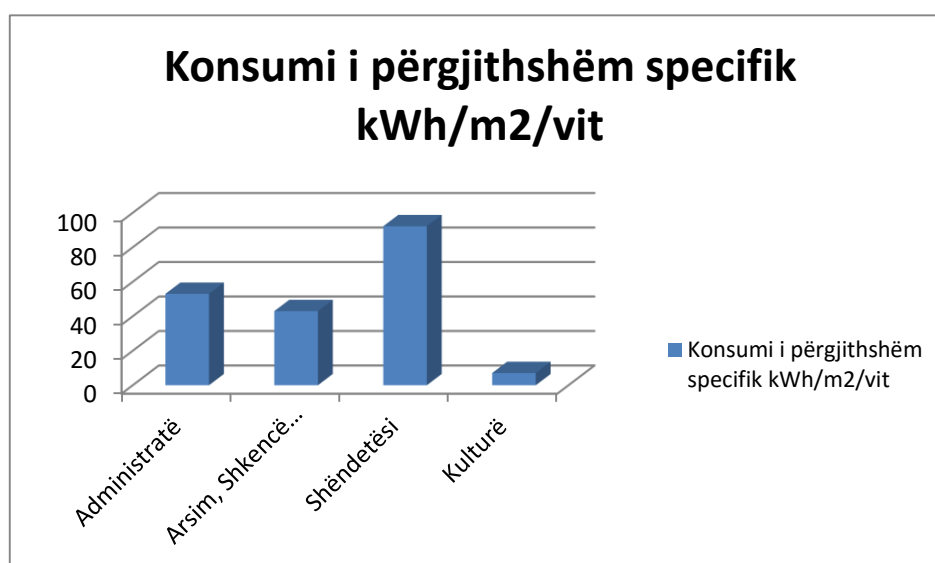
Nuk ka asnjë ndërtesë në Junikut që plotëson kriteret e konsumit të energjisë së lartë dhe konsumit specifik >300 kWh/m².

Tabela 6. Konsumi i tërësishëm në sektorin publik

Nën sektori	Konsumi i energjisë për ngrohje kWh/vit	Konsumi i energjisë elektrike kWh/vit	Konsumi i përgjithshëm specifik kWh/m ² /vit
Administratë	70.478	100,491	53
Arsim	148,916	30,954	43
Shëndetësi	58,735	18,170	92.20
Kulturë	-	4,254	7.09
Gjithsej	207721.5	153,869	195.29

Konsumi specifik i energjisë nëpër sektorë të ndryshëm është prezantuar grafikisht në vijim.

Figure 11. Konsumi specifik i energjisë për sektorë të ndryshëm(kWh/m²/vit)

Nga tabela shihet se sektori me konsumin më të madh të energjisë sipas renditjes është shëndetësia, pastaj administrata dhe arsimi. Rekomandohet që për të gjithë këta sektorë të zbatohen auditime detale të energjisë dhe sa më shpejt të intervenohet me qëllim të te zvogëlimit të konsumit të energjisë.

Si lëndë djegëse për ngrohje në të shumtën e rasteve përdoret druri. Rekomandohet që të hulumtohen mundësi për të zëvendësuar ngrohjen me energji elektrike me ndonjë burim më të lirë si p.sh. me biomasë.

5.7. NDËRTESAT E SEKTORIT REZIDENCIAL

Sa i përket sektorit rezidencial dhe shtëpive individuale nuk ekziston legjislacion në fuqi i cili rregullon konsumin e energjisë në ato hapësira dhe as komuna nuk ka juridiksion mbi këtë pikë. Në përgjithësi ky sektor karakterizohet me një mbështjellës të pa izoluar në një përqindje me të madhe ndërsa ndërtimet e reja kanë karakteristika me të mira termike. Mënyra kryesore e ngrohjes është me stufa individuale që djegin dru zjarri, thëngjill, por edhe ngrohje qendrore shtëpiake me naftë dhe energji elektrike.

5.8. NDRIÇIMI PUBLIK

Ne baze te analizave te inqizuara ne teren, kemi gjendjen jo te mir te ndriqimit publik, sepse ne pergjithesi ndriqimi publik eshte i vjetruar dhe i domtuar nuk eshte ne funksion i gjithe rrjeti ka probleme me tension, gjersa distanca e shtyllave ne disa rruge eshte larg qdo standardi dhe konsumi i energjise del te jet shum i lort nese trupat ndriques funksjonojn **100%**, sipas tab. 8 kemi kete konsum te energjis selktrike **109,810.25kWh/vit** dhe nese e kthejm ne monedh del te jet **109,810.25kWh/vit x 0.12 euro = 13177.23 euro/vit**, nese e shtojm edhe mirmbajtjen qe eshte **3,000.00euro/vit** do te jet totali **16,177.23 euro/vit**, ndersa me zbatimin e masave te efiqences se energjise duke perdorur sistemin e avansuar LED, do te kete kursim 80% ose **12,941.78euro/vit** me pak, kurse fatura vietore do te jet **2,782.55euro/vit**, keto investime sot ne Kosove behen permes invesitorve nderkombetar dhe kthimin e investimit brenda shpenzimeve te energjis elektrike te cilat jan aktuale.

Tabela 8. Të dhëna mbi ndriçimin publik

Nr.	Emri i rruges	Sasia	W	Konsumi i energjise kWh/vit	Potenciali per kursim te energjise kWh/vit
-----	---------------	-------	---	-----------------------------	--

1	Rruga Qendër – ura e lumit Erenik	17	90	6142.95	4914.36
2	Parku pranë lumit Erenik	56	20	4496.8	3597.44
3	Ndriçimi përgjat shtratit të lumit Erenik	35	60	8431.5	6745.2
4	Ndriçimi në parkun “Moronica”	20	60	4818	3854.4
5	Rruga në lagjen Berishë	10	150	6022.5	4818
6	Rruga Qender - Dobrosh	13	80	4175.6	3340.48
7	Rruga në lagjen Gacafer	37	80	11884.4	9507.52
8	Rruga në lagjen Pepsh	18	80	5781.6	4625.28
9	Rruga Junik – Carrabreg (segmenti Qendër – Teçja Helvetije)	22	150	13249.5	10599.6
10	Rruga Junik – Rastavic (segmenti Qendër – Gaxherr)	15	100	6022.5	4818
11	Rruga në lagjen “Agim Ramadani”	44	100	17666	14132.8
12	Rruga në lagjen Bajraktar	7	80	2248.4	1798.72
13	Rruga në lagjen Qok	35	100	14052.5	11242
14	Rruga në lagjen Gaxherr	15	80	4818	3854.4
Totali		344		109810.25	87848.2

TRANSPORTI

Kryesisht sektori i transportit është një nga konsumatorët më të mëdhenj të energjisë. Për shembull sektori i transportit në Bashkimit Evropian është konsumatori i dytë më madh i konsumit të energjisë, menjëherë pas sektorit të amvisërisë dhe sektorit të shërbimeve. Në vitin 2010, sektori i transportit ka konsumuar në masën prej 31,7% të konsumit total final të energjisë.

Parashikohet që konsumi i energjisë dhe emetimi në sektorin rezidencial dhe transportit do të rritet me rritjen e pronësisë së veturave në të ardhmen. Kështu që do të jete shumë e nevojshme intensifikimi i transportit publik, për të përmirësuar cilësinë e mbrojtjes së mjedisit

dhe për te reduktuar fluksin e madh të bllokimeve të trafikut në qendër të qytetit.

Në mungesë të dhënave të sakta për numrin e automjeteve në Komunën e Junikut, mund të bëhet me saktësi. Prandaj, për nevoja të PKEE, do të shfrytëzohen studimet në nivel të Kosovës.

Bazuar në një studim të bërë nga Universiteti Amerikan në Kosovë i titulluar “Konsumi i Energjisë në Amvisëri në Kosovë” rreth 36 % e shtëpive Kosovare nuk kanë në pronësi një veturë. Në anën tjetër 56 % e automjeteve në Kosovë përdorin dizellin si karburant. Në mesin e automjeteve që përdorin dizellin 42% e tyre konsumojnë 25-50 Litra karburant/muaj 20% e tyre konsumojnë më pak se 25 Litra/muaj dhe 20% tjerë konsumojnë rreth 51-75 Litra/muaj. Norma të ngjashme të konsumit janë regjistruar edhe te automjetet me benzinë.

Table 9. Konsumi i energjisë në transport

Njësi banimi që posedojnë automjet	%	litra/muaj	Litra/ vit	MWh/vit
9491	42	35	139,517	
	20	15	28,473	
	20	60	113,892	
	18	90	153,754	
Total			435,636	4,791,998

Në objektivat kryesore për zhvillimin e infrastrukturës rrugore, përfshihet:

- Përmirësimi dhe Zhvillimi i trafikut publik për të reduktuar bllokimet në trafik si dhe për të zvogëluar ndotjen e ambientit;
- Krijim i një transporti publik të përshtatshëm, të sigurt dhe atraktiv për udhëtarët (çmimet, shërbimet, etj.);
- Për të zhvilluar një sistem të avancuar, eficient dhe të shfrytëzueshëm të ndriçimit publik.
- Prezantimi inovativ i emitimit të CO₂ për një transport public “friendly”
- Rritja e numrit të përdorimit të biçikletave, duke përmirësuar infrastrukturën, ofrimi i biçikletave
- Mjete për bartjen në transport, ndërtimi i shtegut për biçikleta, etj..
- Përmirësimi i trotuareve për këmbësor
- Promovimi i përdorimit të burimeve alternative të lendeve djegëse siç janë biokarburantet, GLN (angl. LPG) apo energji elektrike
- Fushata vetedijësuese për vozitësit për të marrë në konsideratë aspektin mjedisor gjatë blerjes së veturave të reja
- Fushata vjetore për të analizuar nivelin e konsumit të energjisë dhe emitimet e gazrave serrë nga ngasja e automjeteve të komunës, si dhe trajnimin eko-drive për punonjësit Komunal
- krijimi i me shume linjave për autobus dhe shtigjeve për çiklizëm

6. POTENCIALI PËR EFIÇIENCË TË ENERGJISË

Plani i Veprimi i Kosovës për Eficiencën e Energjisë ka parashikuar një rritje vjetore prej 1.97%-2.30% në numrin e ndërtesave të banimit në Kosovë deri në vitin 2020. Nuk parashihet ndonjë rënie në sipërfaqen mesatare të banimit (m²/familje). Nga kjo parashihet një rritje e

kërkesës për energji në nivel kombëtar me një normë vjetore prej rreth 4%.

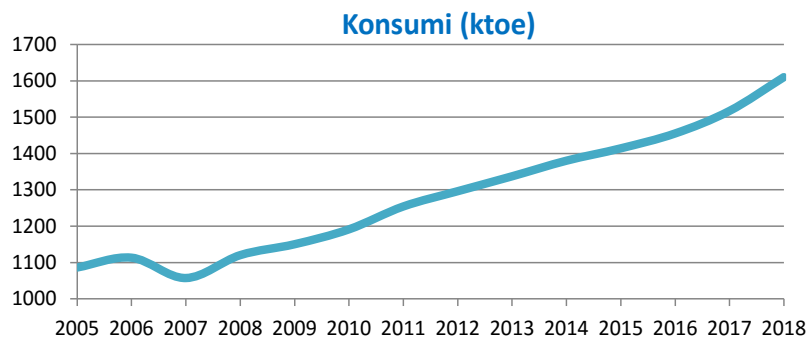

Fig. 4 Parashikimi i kërkesës për energji në Kosovë (ktoe) (2005-2018)

Për ti bërë ballë kësaj rritje është paraparë që implementimi i masave EE paraqet një potencial i konsiderueshëm në reduktimin e nevojave për energji. Veçanërisht stoku i ndërtesave ofron mundësi të mëdha për kursim të energjisë. Duke pasur parasysh se pjesa më e madhe e energjisë për një ndërtesë konsumohet për qëllime të ngrohjes së hapësirave dhe ujit sanitar (rreth 219 kWh/m²), potenciali më i madh për kursim lidhet me përmirësimin e izolimit termik të ndërtesave, reduktimin e humbjeve të energjisë për ngrohje dhe përdorimi i bojlerëve eficientë.

Ne bazë të dhënave mbi gjendjen reale të konsumit në stokun e ndërtesave komunale, ndriçimit publik dhe transportit, për arritjen e kursimit energjetik në komunën e Junikut janë konsideruar dy kategori të masave për t'u ndërmarrë:

1. Masat legislative dhe organizative
2. Masat teknike

6.1. MASAT LEGJISLATIVE DHE ORGANIZATIVE

Masat legislative dhe organizative të cilat janë të zbatueshme brenda kompetencave të Komunës janë:

- Përfshirja e EE në kuadër të prioritetëve të Komunës së Junikut
- Themelimi i ZKEE
- Modifikimi i kuadrit ligjor dhe politikave tatimore në nivel komunal me qëllim inkurajimin e investimeve në EE
- Rritja e përgatitjes profesionale dhe burimeve për EE në stafin komunal nëpërmjet programeve të ndryshme të trajnimit
- Inkuadrimi i kërkesave EE si kritere në procesin e vlerësimit të projekteve dhe Vizita studimore në vendet me praktika të mira
- Aplikimi i Kodit të ri të Energjisë në Ndërtim (Udhëzimi Administrativ për rregullimin e humbjeve termike në ndërtesa) për ndërtesat e reja.
- Kryerja e auditimeve të energjisë në ndërtesat komunale
- Studimi dhe mbledhja e të dhënave mbi konsumin e energjisë në sektorin rezidencial të komunës
- Ndërmarrja e fushatave vetëdijësuese dhe organizimi i debateve qytetare dhe këndeve informative

- Krijimi i një forumi të energjisë në të cilin NVM-të do të siguronin informacione në lidhje me EE dhe do të mund ti ndanin eksperiencat e tyre.
- Hartimi i Planit komunal të Mobilitetit për transportin me objektivë optimizimin dhe uljen e intensitetit të trafikut si dhe shfrytëzimin e mjeteve eficiente të transportit
- Hartimi dhe mbështetja e një plani për Monitorim dhe Verifikim të implementimit të masave EE
- Zbatimi i auditimeve të energjisë në ndërtesa

6.2. MASAT TEKNIKE (RENOVIMET NË NDËRTESAT DHE NDRIÇIM PUBLIK)

1. Masat që kanë për qëllim reduktimin e kërkesave për konsum energjetik
2. Masat për përmirësimin e metodave të gjenerimit të energjisë

Tabela 10. Masat teknike për reduktimin e konsumit dhe përmirësimin e teknikave të gjenerimit të energjisë

	Energji Elektrike	Energji për ngrohje
Reduktimi i konsumit	Ndërrimi i pajisjeve ekzistuese joeficiente me pajisje eficiente	Shfrytëzimi i dritareve me xham të dyfishtë dhe trefishtë
	Shfrytëzimi i trupave ndriçues eficient	Izolimi termik i mureve dhe pullazit
	Aplikimi i teknikave racionale të konsumit	Izolimi termik i gypave për shpërndarjen e ujit të ngrohtë
Përmirësimi i teknikave të gjenerimit të energjisë	Prodhiimi i energjisë nga BRE	Përdorimi i paneleve solare për ngrohjen e ujit
		Prodhiimi i energjisë termike nga burimet alternative si gjeotermia
		Prodhiimi i energjisë me teknologji më eficiente (kalldajave kondenzuese, pompave për ngrohje)

Në bazë të studimeve dhe auditimeve energjetike të ndryshme të kryera në Kosovë dhe në bazë të rekomandimeve të BE dhe rekomandimeve të Sekretariatit të Komunitetit të Energjisë² nga masat EE si më të favorshme sa i përketë raportit kosto/kursim janë:

1. Izolimi termik i mureve të jashtme
2. Izolimi i pullazit
3. Zëvendësimi i dritareve me ato me xham të dyfishtë/trefishtë
4. Zëvendësimi i sistemeve të furnizimit me ngrohje
5. Zëvendësimi i ngrohësve të ujit sanitar
6. Shfrytëzimi i paneleve solare për ngrohjen e ujit sanitar
7. Aplikimi i ndriçimit eficient
8. Aplikimi i pajisjeve shtëpijake eficiente

Kostoja dhe kthimi i investimit për këto masa, për ndërtesat në komunën e Junikut mund të llogariten saktësisht vetëm pasi të jenë kryer auditimet energjetike në ndërtesat e sektorëve të ndryshëm. Megjithatë për të pasur një pasqyrë të përgjithshme në lidhje me vlerat e investimit

²Energy Efficiency in the Contracting Parties of the Energy Community, ECS/ENSI, February 2012

për secilën masë EE për ndërtesa të sektorëve të ndryshëm, më poshtë është dhënë tabela për vlerat njësi të investimit për Kosovë nga raporti i Institutit të Bankës Botërore³.

Tabela21 Vlerat e investimit për masa EE

Masa EE	Investimi [€/njësi]	Ndërtesat rezidenciale	Ndërtesat komunale
Izolimi termik i mureve të jashtme	Euro/m ²	20	18
Izolimi i pullazit	Euro/m ²	35	32
Dritare EE	Euro/m ²	100	90
Sistem EE i furnizimit me ngrohje	Euro/m ²	35	32
Ngrohës EE i ujit sanitar	Euro/njësi	200	2000
Sistem solar i ngrohjes së ujit	Euro/njësi	500	500
Poça eficient	Euro/njësi	5	5
Pajisje shtëpijake EE	Euro/njësi	380	400

Të dhënat e mësipërme janë shfrytëzuar për llogaritjen vlerave të nevojshme të investimit për ndërtesa të sektorëve të ndryshëm. Këto të dhëna janë vetëm indikative, dhe vlerësim i saktë i investimit dhe kursimit korrespondues të energjisë mund të bëhet vetëm pas kryerjes së auditimeve të plota për çdo ndërtesë

6.2.1. POTENCIALI PËR KURSIM NË SEKTORIN E NDËRTESAVE PULIKE

Konsumi në sektori i ndërtesave publike në komunën e Junikut, karakterizohet me një konsum specifik vjetor prej 195.290kWh/m², pra është mjaft i lartë. Kjo do të thotë se implementimi i masave EE jo vetëm që do të rezultojë në kursim të energjisë por do të ngritë edhe nivelin e komfortit në to.

Ndërsa duke marrë parasysh se ndërtesat operojnë nën standardet normale ky kursim do të ishte më i lartë por për këtë duhet aplikuar auditimet energjetike për secilën ndërtesë veç e veç.

Tabela32 Kursimi potencial i energjisë dhe investimet e nevojshme për sektorin e ndërtesave publike në KK të Junikut

Sektorët që Administrohen nga KK Junikut	Sipërfaqja e ngrohur [m ²]	Përqindja e sipërfaqes në të cilën do të implementohen masat EE [%]	Investimi [euro/m ²]	Kursimi [MWh/vit]	Investimi [euro]
Administratë	1,888	55	45	35196.52	46728
Arsim	4,150	65	45	62954.5	121387.5
Shëndetësi	960	75	65	26916.75	46800
Kulturë/sport	600	50	45	1488.9	13500

³National Buliding Energy Efficiency Study for Kosovo, Eptisa-Regional Office for SEE, February 2013

Totali	7,598	126,556.66	228,415.50
---------------	--------------	-------------------	-------------------

6.2.4. Potenciali për kursim nga Transporti

Kursimi ne transport do te mund te arrihet me rregullimin më eficient te trafikut masiv komunal. Komuna duhet të zbatoj Planin e Mobilitetit të komune me anë të cilit do të rregulloheshin Linjat e trafikut urban, parkingjet etj.

6.2.5. Kursimi i gjithmbarshëm i energjisë ne Komunën e Junikut

Tabela46 Kursimi i mundshëm i energjisë ne tere sektorët

Ndërtesat	Kursim kWh/vit	Investimi/euro
Ndërtesat publike	126,556.66	228,415.50
Ndriçimi publik	87848.2	75,680.00
Totali	214,404.86	304,095.50

109810.25

6.3. PËRFITIMET SHITESË

Në disa raste, përfitimet shitesë mund të jenë më të “vlershme” për përdoruesit e ndërtesave se sa për kursimet e energjisë dhe ujit. Në vijim janë konsideruar përfitimet shitesë:

Përmirësimi i Cilësisë dhe Qëndrueshmëria e Shërbimeve Komunale. Cilësia e shërbimeve komunale mund të rritet duke ofruar shërbime të qëndrueshme duke siguruar ndriçim më të mirë në rrugë.

Përmirësimi i Klimës së Brendshme në Ndërtesa. Pasi që PKEE të implementohet, klima e brendshme e ndërtesave/institucioneve do të jetë më shumë në përputhje me (sipas) normave dhe kërkesave të Kodit të Energjisë nëpër Ndërtesa. Implementimi i masave të eficiencës së energjisë do të sjell temperatura komforte dhe të qëndrueshme nëpër dhoma. Dritaret me eficiencë të energjisë do të sigurojnë përfitimin e shtuar të bllokimit të zhurmës dhe pluhurit, dhe mund të hapen dhe mbyllen më shpesh. Një përfitim tjetër është reduktimi i që mund të mirren duke jetuar në ndërtesa, duke përmirësuar efektivitetin e përdoruesve të ndërtesës.

Përmirësimi i Kushteve të Ndërtesës, Sistemeve, dhe Pajisjeve

Sistemet dhe pajisjet e përmirësuara do të sjellin një cilësi të përmirësuar të operimit dhe kontrollit të ndërtesave. Zëvendësimi i pajisjeve të vjetruara me pjesë të reja siguron mundësi më të mira për zbulimin e defekteve, duke reduktuar kështu rastet e emergjencave dhe duke e bërë më të lehtë zgjidhjen e tyre. Stafi operues dhe mirëmbajtës është më i motivuar kur punojnë me pajisje të reja dhe kur ka mjete që e mundësojnë ‘kontrollin e tyre. Planifikimi i mirëmbajtjes do të reduktoj mundësinë e aksidenteve.

Vetëdijesimi i Eficiencës së Energjisë në Vendim-marrësit Komunal dhe Publikut.

Kursimet e energjisë, reduktimet e koston, përmirësimet e shërbimeve, përfitimet mjedisore janë faktorët që ndikojnë në ngritjen e vetëdijesimit dhe zotimin e udhëheqjes komunale. Projektet e suksesshme janë modelet dhe shembujt e mirë të eficiencës së energjisë dhe bëjnë presion tek banorët komunal, të cilët do të kuptojnë se Komuna po bën një punë të mirë në çështjet mjedisore dhe me kosto të ulëta. Informimi mbi Eficiencën e Energjisë përmes mediave është një faktor i rëndësishëm që ka një ndikim pozitiv në ngritjen e vetëdijesimit të qytetarëve. Një Plan i suksesshëm Komunal i Eficiencës së Energjisë është një shembull i mirë

për t'u shfrytëzuar në zgjedhjet e ardhshme, si dhe në shpërndarjen e fondeve.

Përfitimet Mjedisore, Reduktimi i Emetimeve.

Përfitimet mjedisore përfshijnë reduktimin e emetimeve në burimet primare të energjisë, si dhe lokale. Plani dhe gazrave të shiut acid.

7. PLANI I VEPRIMIT

Në përputhje me rezultatet e analizës së energjisë, do të jepet një pasqyrë e detajuar e masave optimale për të rritur efikasitetin e energjisë dhe shfrytëzimin e burimeve të ripërtëritshme të energjisë në ndërtesat në pronësi të komunës ndarë në dy kategori themelore:

- masat dhe aktivitetet promovuese, informative dhe arsimore-d.m.th. Masat e buta;
- masat e efikasitetit të energjisë dhe të burimeve të ripërtëritshme të energjisë në ndërtesa.

Është e rëndësishme të theksohet se kategoria e parë e masave do të zbatohet vetëm për ndërtesat në pronësi të komunës, por do të përfshijë një plan të detajuar për ngritjen e vetëdijes dhe njohurive të banorëve të komunës në parimet e efikasitetit të energjisë dhe opsionet e kursimit të energjisë në të gjitha aspektet e jetës dhe punës.

Kategoria e dytë e masave do të përfshihen për të gjitha ndërtesat ku auditimi i energjisë parasheh një gjë të tilla.

7.1 MASAT ORGANIZATIVE

A. Themelimi i një Ekipi Komunal të Efikasitetit të Energjisë

Komuna e Junikut duhet të krijojë/themelojë një Ekip të Efikasitetit të Energjisë që do të përbëhet nga stafi teknik Komunal. Ky ekip do të jetë përgjegjës për:

- Menaxhimin dhe Implementimin e Planit Komunal të Efikasitetit të Energjisë.
- Mbledhja e të dhënave të konsumit të energjisë, ujit, karburanteve, gazit, dhe dru zjarrit nga të gjitha ndërtesat/objektet/institucionet komunale.
- Futjen e të dhënave të mbledhura në Bazën e të Dhënave komunale të Energjisë.
- Analizimin e të dhënave dhe përcaktimin se cilat ndërtesa kanë nevojë për intervenim dhe/apo renovim. Udhëheqësi i ekipit është përgjegjës për të marruar vendimet e nevojshme për implementimin e Planit Komunal të Efikasitetit të Energjisë.

B. Themelimi i Bazës së të Dhënave të Energjisë

Për të krijuar Bazën e të Dhënave komunale të Energjisë, duhet të përcjellën procedurat e përshkruara më poshtë:

Një listë e të gjitha ndërtesave/objekteve/institucioneve në pronësi dhe të menaxhuara nga Komuna e Junikut do të mirëtohet nga Zyra e Aseteve Komunale. Do të mbledhen informata në lidhje me zonën, vendndodhjen, vitin e ndërtimit, ndërtimin e ndërtesës, etj.

Do të mbledhen të dhënat tremujore për konsumin e energjisë, ujit, derivateve, gazit, dhe dru zjarrit dhe do të futen në bazën e të dhënave për çdo tremujor dhe çdo vit.

C. Programi i Monitorimit të Energjisë

Ekipi i Eficiencës së Energjisë vendos programin për monitorim dhe vlerësim. Skemat e monitorimit të energjisë, për ndërtesat dhe objektet tjera në komunë, do të krijohen me këtë program. Skema e monitorimit dhe vlerësimit është si në vijim:

- Bëhet matja e konsumit të energjisë, ujit, derivateve, gazit, dhe dru zjarrit për çdo ndërtesë/objekte/institucione.
- Bëhet matja e këtyre komponentëve për çdo muaj duke u bazuar në faturat mujore, të cilat njëherësh edhe kontrollohen.
- Mirrën të dhënat nga institucionet komunale, të cilat i raportojnë Ekipit Komunal të Energjisë.
- Ekipi i fut të dhënat në Bazën e Të Dhënave të Energjisë çdo tre muaj dhe i vlerëson ato suksese përcaktuar ndërtesat me konsumin më të madh të energjisë.
- Anëtarët e Ekipit EE i propozojnë përmirësimet e mundshme tek menaxheri.

7.2. Masat EE për t'i implementuar në Ndërtesa

Masat më të rëndësishme të përfshira në PKEE janë:

Masat për të përmirësuar Eficiencën e Energjisë në Stokun e Ndërtesave ekzistuese të Sektorit të ndërtimit.

Termoizolimi: Termoizolimi i stokut të ndërtesave ekzistuese për të përmirësuar standardet termike të ndërtesave në mënyrë që të arrihet standardi për ruajtjen e energjisë. Përmirësimi i stokut të ndërtesave ekzistuese nga këndvështrimi i termoizolimit dhe ndërtimi i ndërtesave të reja publike duke u bazuar në kodit e ri energjetik (i cili është duke u përgatitur nga Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor në Kosovë) do të bëjë të mundshme kursimin e burimeve të energjisë që përdoren për ngrohje dhe ftohje.

Renovimi i Brendshëm i Sistemeve të Ngrohjes: Për rehabilitimin e ndërtesave ekzistuese, e cila do të propozohet në të ardhmen, rekomandohen propozimet për sisteme të ngrohjes më eficiente nga lloji dhe shuma e ndërtesave të izoluar.

Ndriçimi me Eficiencë Energjisë: Plani Komunal i Eficiencës së Energjisë parasheh zëvendësimin e përgjithshëm të të gjitha llambave joeficiente me llamba me eficiencë të energjisë / ekonomike(LED).

Masat Jo-Teknike (veprimet e promovimit dhe vetëdijesimit).

Ekipi i Komunës së Junikut do të organizojë fushata të ngritjes së vetëdijes për të promovuar eficiencën e energjisë duke ditur specifikat e secilit grup të targetuar dhe duke përdorur fakte dhe praktika konkrete për motivim.

Tabela 57 Plani I veprimt-aktiviteteve

	Veprimi / Aktiviteti	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	Fillimi i implementimit të PKEE-së dhe përcaktimi i procedurave	→					
2	Themelimi dhe mirëmbajtja e Bazës së të Dhënave të Energjisë	→	→	→	→	→	→
3	Monitorimi i Energjisë, përfshirë raportimi ⁽¹⁾	→	→	→	→	→	→
4	Auditimi i Energjisë nëpër Ndërtesa ⁽²⁾	→	→	→	→	→	→

5	Implementimi i projekteve EE në ndërtesat komunale	→						
6	Implementimi i projekteve të ndriçimit publik	→						
7	Implementimi i projekteve në transport					→	→	→
8	Implementimi i projekteve në sektorin rezidencial					→	→	→
8	Trajnim i vazhdueshëm i Ekipit për EE por edhe inxhinierëve/teknikëve tjerë në komunë, si dhe organizim i vizitave studimore	→						

(1) Procesi i monitorimit të energjisë ka filluar në vitin 2012 dhe do të vazhdojë deri në 2020. Ky proces do të përfshijë të gjitha projektet e implementuara nga Komuna e Junikut, sipas PKEE-së.

(2) Për të kryer auditimet e energjisë, Komuna e Junikut do të kontrakttoj/punësoj kompanitë apo specialistët e jashtëm të licencuar.

7.3. Përshkrimi i projekteve sipas sektorëve - nën aktivitetin 5

Tabela68-Përshkrimi i aktiviteteve në sektorin e Administratës

Sektorin e ndërtësive publike	1
Sektorin e Administratës	Implementimi i masave për EE për stokun e objekteve Administrative
Përgjegjës për zbatim	Komuna e Junikut
Fillimi/përfundimi i zbatimit (vit)	2016-2020
Vlerësimi i shpenzimeve total	46,728.00 Euro
Kursimi (% ose kWh, ose Euro)	35%
Burimi i të ardhurave për financim	IPA fondet Donatore Komuna
Përshkrim i shkurtër i aktivitetit	Izolimi termik i mureve të jashtme Izolimi termik i kulmit Ndërrimi i dritareve dhe dyerve Renovimi i sistemit elektrik Renovimi i sistemit të ngrohjes qendrore
Vërejtje: përshkrimi detaj i projekteve dhe aktiviteteve për secilën ndërtës veç e veç do të bëhet pas përfundimit të auditimit të energjisë	

Tabela7-Përshkrimi i aktiviteteve në sektorin e arsimit

Sektorin e ndërtësive publike	2
Sektorin e Arsimit	Implementimi i masave për EE për stokun e objekteve Arsimore
Përgjegjës për zbatim	Komuna e Junikut
Fillimi/përfundimi i zbatimit (vit)	2016-2020
Vlerësimi i shpenzimeve total	62,954.50Euro
Kursimi (% ose kWh, ose Euro)	45%
Burimi i të ardhurave për financim	IPA fondet Donatore Komuna

Përshkrim i shkurtër i aktivitetit	Izolimi termik i mureve të jashtme Izolimi termik i kulmit Ndërrimi i dritareve dhe dyerve Renovimi I sistemit elektrik Renovim I sistemit i ngrohjes qendrore Instalimi i paneleve solare
Vërejtje: përshkrimi detal i projekteve dhe aktiviteteve për secilen ndërtesë veq e veq do të bëhet pas përfundimit të auditimit të energjisë	

Tabela20-Përshkrimi i aktiviteteve në sektorin e shëndetësisë

Sektori i ndërtesave publike	3
Sektori i Shëndetësisë	Implementimi i masave për EE për stokun e objekteve Shëndetësore
Përgjegjës për zbatim	Komuna e Junikut
Fillimi/përfundimi i zbatimit (vit)	2016-2020
Vlerësimi i shpenzimeve total	26,916.75 Euro
Kursimi (% ose kWh, ose Euro)	45%
Burimi i të ardhurave për financim	IPA fondet Donatore Komuna
Përshkrim i shkurtër i aktivitetit/koment	Izolimi termik i mureve të jashtme Izolimi termik i kulmit Ndërrimi i dritareve dhe dyerve Renovimi I sistemit elektrik elektrik Renovim I sistemit të ngrohjes qendrore Instalimi i paneleve solare
Vërejtje: përshkrimi detal i projekteve dhe aktiviteteve për secilen ndërtesë veq e veq do të bëhet pas përfundimit të auditimit të energjisë	

Tabela 21-Përshkrimi i aktiviteteve në sektorin e kulturës dhe sportit

Sektori i ndërtesave publike	4
Sektori i Kulturës dhe sportit	Implementimi i masave për EE për stokun e objekteve Kulturore dhe Sportive
Përgjegjës për zbatim	Komuna e Junikut
Fillimi/përfundimi i zbatimit (vit)	2016-2020
Vlerësimi i shpenzimeve total	14,88.9 Euro
Kursimi (% ose kWh, ose Euro)	45%
Burimi i të ardhurave për financim	IPA fondet Donatore Komuna

Përshkrim i shkurtër i aktivitetit	Izolimi termik i mureve të jashtme Izolimi termik i kulmit Ndërrimi i dritareve dhe dyerve Renovimi I sistemit elektrik Renovim I sistemit të ngrohjes qendrore Instalimi i paneleve solar
Vërejtje: përshkrimi detal i projekteve dhe aktiviteteve për secilen ndërtesë veq e veq do të bëhet pas përfundimit të auditimit të energjisë	

Tabela8-Përshkrimi i aktiviteteve në ndricim publik

Sektori i ndriçimit publik	5
Ndriçimi publik	Implementimi i masave për EE për ndriçimin publik
Përgjegjës për zbatim	Komuna e Junikut
Fillimi/përfundimi i zbatimit (vit)	2016-2020
Vlerësimi i shpenzimeve total	75,680.00Euro/total
Kursimi (% ose kWh, ose Euro)	70-90 %
Burimi i të ardhurave për financim	• IPA fondet • Donatore • Komuna • Investitor vendor dhe te huaj
Përshkrim i shkurtër i aktivitetit/koment	Ndërrimi i trupave të vjetër ndriçues të Zhives natriumit me presion të lartë(HG 250W,100,85W, zavendesimi me LED me fuqi prej 20-60W.

Tabela 24 Ngritje e kapaciteteve për EE

Sektori I shërbimit civil	6
Ngritje e kapaciteteve për EE	Ngritja e kapaciteteve profesionale për stafin e KK Junikut
Përgjegjës për zbatim	Komuna e Junikut
Fillimi/përfundimi i zbatimit (vit)	2016-2020
Vlerësimi i shpenzimeve total	50,000.00 Euro
Burimi i të ardhurave për financim	Komuna IPA fondet Donatore
Përshkrim i shkurtër i aktivitetit/koment	Trajnim i vazhdueshëm i Ekipit për EE por edhe inxhinierëve/teknikëve tjerë në komunë, si dhe organizim i vizitave studimore për ekipin e EE dhe inxhinierëve tjerë të komunës

Tabela 25Fushata informuese për EE

Sektori rezidencial dhe atë të biznesit	7
Ngritje e kapaciteteve për EE	Implementimi i masave për EE për Sektorin rezidencial dhe atë të biznesit
Përgjegjës për zbatim	Komuna e Junikut
Fillimi/përfundimi i zbatimit (vit)	2016-2020

Vlerësimi i shpenzimeve total	60,000.00 Euro
Burimi i të ardhurave për financim	Komuna IPA fondet Donatore
Përshkrim i shkurtër i aktivitetit/koment	Fushatë informuese për sektorin rezidencial. Fushatë informuese për sektorin e biznesit si dhe punëtoritë për EE. Fushatë informuese për nxënës të shkollave të niveleve të ndryshme dhe programe inovative për promovim të EE

8. MONITORIMI DHE RAPORTIMI

Programi i Monitorimit të Energjisë

Ekipi i Eficiencës së Energjisë do të jetë përgjegjës për përgatitjen e programit për monitorim dhe vlerësim. Skemat e monitorimit të energjisë për ndërtesat dhe objektet tjera të komunës do të krijohen nga ky program. Skema e monitorimit dhe vlerësimit është siç vijon:

- Matja e furnizimit të energjisë, derivateve, gazit, dhe dru zjarrit kryhet për çdo ndërtesë/objekte/institucione komunale.
- Matja e këtyre komponentëve kryhet për çdo muaj duke u bazuar në faturat mujore, të cilat kontrollohen në të njejtën kohë.
- Mbledhja/marrja e të dhënave nga ndërtesat/institucionet komunale të cilat raportojnë te Ekipi i Eficiencës së Energjisë.
- Futja e të dhënave nga Ekipi i Eficiencës së Energjisë në Bazën e të Dhënave të Energjisë çdo tremuaj dhe vlerësimi i tyre duke përcaktuar ndërtesat dhe/apo institucionet me konsumin më të lartë të energjisë.
- Anëtarët e Ekipit të Eficiencës së Energjisë propozojnë përmirësimet e mundshme tek menaxheri i ndërtesës.
- Anëtarët e ekipit të Eficiencës së Energjisë raportojnë rezultatet e monitorimit dhe vlerësimit te Udhëheqësi i Ekipit të Eficiencës së Energjisë.

Në raportimin dhe vlerësimin e ndërtesave, mirën parasysh kritere të ndryshme për të përcaktuar ndërtesat/objektet/institucionet ku duhet të bëhen intervenimet. Konsumi i energjisë së ndërtesave, dendësia e banorëve për m² në një ndërtesë, ndërtesat e vjetra në nevojë për rindërtim të plotë, dhe karakteri i një ndërtese (arsimore, kulturore, shëndetësore, sociale, etj.) janë shembuj të kritereve të marra në konsideratë.

Raportimi kryhet çdo tre muaj. Në fund të çdo viti, do të bëhet vlerësimi i ndërtesave/objekteve/institucioneve ku janë implementuar Masat e Eficiencës së Energjisë.

Pas marrjes së raporteve nga anëtarët e ekipit, udhëheqësi i ekipit konsultohet me specialistët e fushave të ndryshme në komunë dhe përcakton se cilat ndërtesa/objekte të intervenohet për të implementuar masat e eficiencës së energjisë.

REFERENCAT

1. Plani i Veprimit i Kosovës për Eficiencë të Energjisë (2010-2018)-MZHE, 2011
2. Ligji për Eficiencën e Energjisë, MZHE, 2011
3. Strategjia e Ngrohjes e Republikës së Kosovës, MZHE, 2011
4. National Building Energy Efficiency Study for Kosovo, World Bank Institute, 2013
5. Kosovo Household Energy Consumption- AUK, 2013
6. Regjistrimi i popullësisë dhe i ekonomive familjare, REKOS 2011
8. Studim mbi shpërndarjen e konsumit në sektorin e shërbimeve, MZHE, 2012